

теристик ризику та якості управління ризиками, як на рівні індивідуального банку, так і банківської системи в цілому, що сприятиме підвищенню надійності та стабільності банківської системи України. Для оптимізації управління активами та зобов'язаннями, підвищення їх якості пріоритетного значення набуває мінімізація відсоткового ризику. Проте в сучасних умовах найбільш вагомим ризиком для вітчизняних банків, що негативно позначається на їх фінансовій стійкості є кредитний ризик.

3. З метою пом'якшення можливих негативних наслідків відкриття в Україні філій іноземних банків і максимального використання їх потужного фінансового потенціалу доцільним є посилення вимог щодо надійності новостворюваних іноземних банківських установ шляхом встановлення відповідних критеріїв їх допуску на український ринок.

4. Комерційним банкам доцільно підвищувати рівень капіталізації шляхом: залучення коштів на умовах субординованого боргу; розроблення планів реінвестування дивідендів; створення програм щодо купівлі акцій працівниками банку.

5. Комерційні банки мають забезпечити ефективне функціонування таких організаційних підрозділів, як управління ризик-менеджменту, казначейство, комітет управління активами та пасивами.

6. Готовність НБУ підтримувати діяльності вітчизняних банків щодо кредитування населення за рахунок зовнішніх запозичень в іноземній валюті. Це дасть змогу знизити ризики масового неповернення кредитів, у першу чергу іпотечних.

УДК 336.717.061 (477)

Т. С. Шалига, здобувач кафедри банківської справи,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
директор департаменту дистанційних послуг
ПАТ «Сведбанк»

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ

Концептуальні підходи до визначення сутності явища інновацій відрізняються в контексті спектру наукових галузей, однак характеризують їх єдину ознаку щодо нововведення з метою оптимізації якості об'єкту. Інноваційний процес являє собою послі-

довність етапів фундаментального та прикладного дослідження, розробки та реалізації повного життєвого циклу новоствореного продукту чи послуги. В ході реалізації своєї сутності кожний товар у свій час приходиться до стадії виснаження та, відповідно, спаду, що провокує потребу в чергових інноваціях. Отже, явище інновацій носить циклічний характер, породжений постійним зростанням потреб людства.

Ринок банківських послуг на сьогоднішній день характеризується активним попитом суб'єктів суспільно-економічних відносин у їх повсякденній діяльності. Окрім того, ресурсна база фінансових інститутів є важливим джерелом інвестування економіки держави. Це вимагає від банківських установ формувати ефективну політику акумуляції ресурсів для перерозподілу їх на потреби кредитування розвитку насамперед виробничої сфери.

Аналіз співвідношення джерел фінансування економічними суб'єктами інноваційної діяльності за попередні роки продемонстрував, що фінансування науково-технологічного розвитку здійснюється підприємствами переважно за власні кошти, що має впевнені тенденції до зростання (майже на 10 % за вісім років). При цьому лише близько 8 % інновацій на українському ринку фінансуються за рахунок банківського кредитування [1].

Недостатність обсягів фінансування українськими банками інноваційних проектів викликано низкою причин, що перешкоджають налагодженню довгострокового партнерства суб'єктів економіки та банківських установ, адже впровадження інновацій є тривалим та складним процесом, в ході якого мають бути врегульовані правові, процесуальні та фінансові, інструменти гнучкого реагування. До гальмуючих інноваційний розвиток чинників слід віднести обмеженість акумульованих національними банками заощаджень, що в свою чергу спричиняє підвищення ціни кредитних ресурсів, а також слабку розвиненість технологій опрацювання та супроводження інноваційних позичок.

Функція банківської установи в системі інноваційних процесів носить дискретний характер та не може визначатися однозначно. В контексті фінансування банками інноваційних проектів, що впроваджуються економічними суб'єктами, банк як кредитор виступає суб'єктом інноваційної діяльності. В той же час при акумуляції грошового ресурсу для участі в грошово-кредитній мультиплікації банк виступає об'єктом можливих вкладень для потенційних інвесторів. Для формування достатньої ресурсної бази для кредитування ринку інновацій банк має реалізовувати ефективну політику із залучення грошових коштів у пасиви.

В умовах економічного спаду капіталізація банківського ресурсу за рахунок найоптимальнішого та безпечного джерела — власного прибутку є вкрай проблематичною. Втім в якості альтернативного дієвого методу вирішення проблеми капіталізації можна розглядати консолідацію банківських капіталів через участь іноземних банків. Відтак модернізація внутрішньої інфраструктури банку як переважної ознаки його інвестиційної привабливості є природнім в умовах необхідності вирішення проблеми адекватного нарощення капіталу за рахунок участі зовнішнього інвестора.

За останні роки присутність іноземного капіталу в банківській системі України представлена більш ніж десятком міжнародних фінансових груп, а його частка в активах українських банків зросла більш ніж у півтора разу (з 27,6 % до 40,5 %) [3]. При цьому 17 українських мають майже стовідсоткову капіталізацію за рахунок влиття ресурсу іноземних банків. Аналіз переліку національних банківських інститутів, які стали об'єктом попиту іноземних інвесторів, красномовно свідчить, що останні віддають беззаперечну перевагу банкам з розвинутою галузевою мережею та сучасними високотехнологічними стандартами обслуговування. Перелічені фактори привабливості зумовлені відносно легкою та економною адаптацією дочірнього банку до методів ведення бізнесу материнською структурою, а також «розігритим» масивом клієнтів для налагодження ресурсоутворюючих процесів.

В напрямку залучення інвестицій за рахунок впровадження інноваційних методів ведення банківської діяльності банкам рекомендовано:

- формувати стратегію ринкової поведінки з урахуванням результатів комплексного SWOT-аналізу через диверсифіковані підходи до оцінки внутрішнього (банківського) та зовнішнього (ринкового) середовища;
- оптимізувати технологізацію установи шляхом використання економічних інноваційних рішень національних розробників;
- проводити широку популяризацію технологічних дистанційних послуг у масовому клієнтському сегменті для здешевлення системи обслуговування та розширення частки ринку.

Глобалізація банківської системи та входження нових гравців на ринок банківських послуг України вносить нові тенденції уніфікації якості обслуговування згідно з рівнем міжнародних стандартів, що вимагає швидкої адаптації українських банків до світового рівня ведення бізнесу.

Література

1. Вдовиченко А. М. Фінансові ресурси населення та їх вплив на інноваційні процеси в Україні / А. М. Вдовиченко // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — № 1(91). — С. 207—217.
2. Гусакова Н. Ю. Визначення можливостей участі банків фінансуванні інноваційної діяльності малих підприємств / Н. Ю. Гусакова // Культура народів Причорномор'я. — 2006. — № 80. — С. 30—33.
3. Основні показники діяльності банків України на 1 липня 2008 року // Вісник Національного банку України. — 2008. — № 8.

УДК 336.71

І. В. Шамова, канд. екон. наук, доц.
кафедри банківської справи,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

СЕК'ЮРИТИЗАЦІЯ НА ІПОТЕЧНОМУ РИНКУ ТА МЕХАНІЗМ РОЗГОРТАННЯ СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Глобальна фінансова криза почалася з банкрутства однієї із найстаріших та найповажніших фінансових організацій-інвестиційного банку Lehman Brothers. Керівництво компанії оголосило про банкрутство 13—14 вересня 2008 р. Далі, в понеділок Bank of America оголосив про покупку інвестиційного банку Merrill Lynch, іншого всесвітньо відомого інвестиційного банку. В той же час, ще один фінансовий гігант ледве не пішов на дно: American International Group (AIG) — відома страхова компанія — знайшла підтримку з боку уряду США, який видав терміновий кредит на суму 85 мільярдів доларів. Таким чином, протягом двох-трьох днів збанкрутів один і ледве утрималися від банкрутства дві найбільші фінансові установи США, що призвело до зниження котирувань практично на всіх фондових ринках світу.

Ще раніше, на початку вересня 2008 р. року, уряд США взяв на себе керівництво найбільшими організаціями по іпотечному кредитуванню: Fannie Mae і Freddie Mac, які протягом багатьох років викупали у банків іпотечну заборгованість. Всі ці новини були продовженням іпотечної кризи, що почалася в 2006-2007 роках, коли сотні тисяч клієнтів перестали платити по кредитах, виданих у період з 2001 по 2006 рік.

Річ у тому, що коли ціни на нерухомість зростали, багато клієнтів рефінансували існуючий кредит і брали інший, сподіваю-